

Pogajalsko izhodišče Republike Slovenije za Področje 29 **FINANCIRANJE IN PRORAČUN**

Republika Slovenija sprejema pravni red Evropske unije za področje 29 – Financiranje in proračun.

Republika Slovenija zahteva prehodno obdobje za izpolnjevanje polne plačniške obveznosti do proračuna Evropske unije (manjši obseg plačil) od dne dejanskega pristopa k Evropski uniji (Odločba Sveta 94/782/EEC, Euratom, 88/376/EEC, Euratom, Uredbi Sveta 1552/89/EEC, Euratom in 1553/89/EEC, Euratom). Republika Slovenija še preučuje vsa dejstva, ki vplivajo na njeno izpolnjevanje plačniške obveznosti do proračuna Evropske unije in pripravlja potrebne analize. Dolžino prehodnega obdobja bo Republika Slovenija opredelila po preučitvi teh dejstev in analiz.

Zakonodaja Republike Slovenije za področje 29 – Financiranje in proračun je v celoti usklajena s pravnim redom Evropske unije. Republika Slovenija bo sprejeto zakonodajo uveljavila postopno, najkasneje do 31.12.2002. Republika Slovenija ocenjuje, da uveljavitev pravnega reda Evropske unije ne bo predstavljala večjih težav.

Republika Slovenija ima vse institucije, ki so potrebne za uresničevanje pravnega reda Evropske unije za področje 29 – Financiranje in proračun. To so organi v sestavi Ministrstva za finance, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj ter Statistični urad Republike Slovenije. V okviru teh institucij bo Republika Slovenija postopno, najkasneje do 31.12.2002, zagotovila ustrezno koordinacijo aktivnosti ter pravilnost izvajanja vsebin in postopkov pri uresničevanju obveznosti do proračuna Evropske unije, kot jih predpisuje pravni red Evropske unije.

Republika Slovenije si pridružuje pravico, da se najkasneje do 31.12.2002 opredeli o sodelovanju v programih, ki bodo v veljavi po ukinitvi Skupnosti za

premog in jeklo.

Republika Slovenija razume, da se področje 29 povezuje s številnimi poglavji, ki so predmet pogajanj.

UTEMELJITEV

Sedanja zakonska ureditev v Republiki Sloveniji

Veljavna pravna ureditev na področju 29 – Financiranje in proračun v Republiki Sloveniji je v celoti usklajena s pravnim redom Evropske unije. Pravni red na obravnavanem področju v Republiki Sloveniji sestavljajo naslednji zakoni in predpisi:

- Zakon o izvrševanju proračuna RS (Ur.l. RS št. 5/96, 78/97, 87/97, 34/98, 91/98) – ZIPRO
- Zakon o javnih financah (Ur.l. RS št. 79/99),
- Zakon o računovodstvu (Ur.l. RS št. 23/99),
- Odredba o evidentiranju in izkazovanju javno-finančnih prihodkov in drugih prejemkov in odhodkov in drugih izdatkov, sredstev in obveznosti do drugih sredstev (Ur.l. RS št. 1/99, 16/99, 48/99, 72/99) ter
- Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Ur.l. RS št. 91/98, 9/99).

Pravni red Evropske unije natančno določa vire proračuna Evropske unije, njihov izračun, upravljanje in zagotavljanje ter črpanje sredstev. Prav tako pravni red Evropske unije določa, da se sredstva iz proračuna Evropske unije v državah članicah dodeljujejo in porabljajo učinkovito, kar posledično od držav članic zahteva upravljanje z javnimi financami na podlagi mednarodno priznanih proračunskih načel. Določanje sistema za upravljanje z javnimi financami v državah članicah prepušča njim samim.

Republika Slovenija, še posebno intenzivno od leta 1998, že izvaja celovito reformo upravljanja z javnimi financami,

ki omogoča, da bo priprava, izvajanje, nadzor in učinkovita poraba javno-finančnih sredstev v skladu z mednarodno priznanimi sistemi. Tako je bil, proračun za leto 1999 pripravljen na podlagi uporabe nove ekonomske klasifikacije, ki je usklajena z metodologijo Mednarodnega denarnega sklada, kar omogoča večjo preglednost namenov porabe proračunskih sredstev in njihovo mednarodno primerljivost. Prav tako je za državo in občine od 01.01.1999 že uveljavljen nov kontni načrt, ki je usklajen z novo ekonomsko klasifikacijo, kar omogoča pripravo konsolidirane bilance javnega financiranja.

Novi sprejeti sistemski Zakon o javnih financah (Ur.l. RS št. 79/99) določa pripravo, sprejem in izvrševanje proračunov države in občin ter predpisuje enotne postopke in standarde za evidentiranje, spremljanje in poročanje o javnih sredstvih. Priprava proračunov temelji na večletnem planiranju razvojnih programov, ki so sestavni del proračuna. Ti razvojni programi se letno dopolnjujejo in usklajujejo glede na sprejeti proračun.

Prav tako je bil sprejet novi sistemski Zakon o računovodstvu (Ur.l. RS št. 23/99), ki velja za vse osebe javnega prava. Zakon o računovodstvu vzpostavlja sistem postopkov in evidentiranja poslovnih dogodkov na mednarodni primerljiv način. To bo omogočeno z uveljavitvijo enotnega računovodskega sistema za celotni javni sektor, kar pomeni enotno vodenje poslovnih knjig, enotni kontni načrt ter računovodske izkaze. Za bolj transparentno upravljanje s proračunskimi sredstvi bo uveljavljen enotni zakladniški račun ter oblikovana glavne knjiga zakladnice, ki bo pristojna za vodenje evidenc in poročanje o vseh javno-finančnih tokovih.

Uveljavitev obeh omenjenih sistemskih zakonov bo omogočila izvajanje pravnega reda Evropske unije glede evidentiranja obveznosti, določitve obsega, realiziranja odlivov, poročanja in kontrole sredstev, ki so vir proračuna Evropske unije, t. j. vključitev odhodkov proračuna republike Slovenije v prihodke proračuna Evropske unije.

Proces usklajevanja s pravnim redom Evropske unije in institucionalni okvir za izvajanje usklajene zakonodaje

Zakonodaja Republike Slovenije za področje 29 - Financiranje in proračun je v celoti usklajena s pravnim redom Evropske unije. Republika Slovenija bo sprejeta zakonodaja uveljavila postopno, najkasneje do 31.12.2002. Republika Slovenija ocenjuje, da uveljavitev pravnega reda Evropske unije ne bo predstavljala večjih težav.

Republika Slovenija že ima vse institucije, ki so potrebne za uresničevanje pravnega reda Evropske Unije za področje 29 - Financiranje in proračun na strani odhodkov v proračun Evropske unije. To so organi v sestavi Ministrstva za finance - Davčna uprava Republike Slovenije, Carinska uprava Republike Slovenije, Ministrstva za kmetijstvo,

gozdarstvo in prehrano - Agencija Republike Slovenije za kmetijske trg in razvoj podeželja, Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj - Urad za makroekonomske analize in razvoj, Agencija za regionalni razvoj ter Statistični urad Republike Slovenije. Tudi na strani prihodkov v proračun Republike Slovenije že obstajajo potrebne institucije, ki bodo upravljale s sredstvi strukturnih skladov in socialnega sklada. To so: Agencija Republike Slovenije za kmetijske trg in razvoj podeželja, Ministrstvo za Okolje in Prostor, Ministrstvo za Promet in Zveze ter Ministrstvo za Delo Družino in Socialne Zadeve.

Najkasneje do 31.12.2002 bo Republika Slovenija institucije usposobila za izpolnjevanje zahtev pravnega reda iz poglavja 29 - Financiranje in proračun. Uveljavila bo metodološke standarde pri evidentiranju obveznosti ter določila obseg in poročanje o sredstvih, ki so prihodki proračuna Evropske unije.

Za evidentiranje obveznosti do proračuna Evropske unije iz naslova DDV bosta pristojna Davčna uprava Republike Slovenije in Statistični urad Republike Slovenije; iz naslova BNP Statistični urad Republike Slovenije ter Urad za makroekonomske analize in razvoj; iz naslova tradicionalnih lastnih sredstev pa Carinska uprava Republike Slovenije in Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano.

Za izvajanje Uredbe 1552/89/EEC, Euratom in Uredbe 1553/89/EEC, Euratom, za področje izpolnjevanja zahtev rednega poročanja o lastnih sredstvih, bo najkasneje do 31.12.2002 Ministrstvo za finance ustanovilo koordinacijsko službo, ki bo usklajevala in zagotavljala poročila za pristojne organe Evropske unije ter odgovarjala za pravilnost podatkov.

Vse statistične podatke za potrebe izračuna obveznosti, ki izhajajo iz naslova DDV (Uredba Sveta 1553/89 EEC, Euratom), bo najkasneje do 31.12.2002 sposoben zagotoviti Davčna uprava Republike Slovenije.

Statistični urad Republike Slovenije bo najkasneje do 31.12.2002 sposoben zagotoviti podatke, ki izhajajo iz nacionalnih računov ter razdelitev porabe po kategorijah in proizvodih, kot jih zahteva Uredba Sveta 1553/89 EEC, Euratom. Statistični urad Republike Slovenije pripravlja postopke, ki bodo omogočili vključitev bruto DDV prihodkov v letno oceno BDP.

Na Statističnem uradu Republike Slovenije že potekajo priprave na transformacijo prikazovanja ekonomske aktivnosti iz BDP v BNP. Ocene BDP in kategorij za oceno BNP temeljijo na ESA 95 (European Sistem of Accounts), kar pomeni, da je potrebna metodološka uskladitev ocene BDP in nacionalnih računov z ESA 95. Delo v okviru delavnic in pilotnega projekta bo dokončano do 31.05. 2000, tako da bo BDP s tem letom in s popravki ocen BDP za pretekla leta od vključno leta 1995 dalje usklajen z

ESA 95 in z Direktivo 98/130/EC Euratom glede na zajetnost, verodostojnost in skladnost ocene BNP v tržnih cenah. Na področju nacionalnih računov je Statistični urad Republike Slovenije že začel pripravljati in dopolnjevati statistično dokumentacijo o nacionalnih računih.

Utemeljitev zahteve po prehodnem obdobju

Republika Slovenija zahteva prehodno obdobje za izpolnjevanje polne plačniške obveznosti do proračuna Evropske unije (manjši obseg plačil) od dne dejanskega pristopa k Evropski uniji (Odločba Sveta 88/376/EEC, Euratom, 88/376/EEC, Euratom Uredbi Sveta 1552/89/EEC, Euratom in 1553/89/EEC, Euratom). Republika Slovenija še preučuje vsa dejstva, ki vplivajo na njeno izpolnjevanje plačniške obveznosti do proračuna Evropske unije in pripravlja potrebne analize. Predvsem gre za analizo obsega prispevkov Republike Slovenije v proračun Evropske unije, vpliva absorpcijske sposobnosti Republike Slovenije in vpliva faznega zamika črpanj sredstev iz proračuna Evropske unije.

Republika Slovenija pričakuje, da bodo njeni prihodki iz proračuna Evropske unije presegali vplačila v proračun Evropske unije. Ugotovitev temelji na upoštevanju:

- uveljavljenih načel spodbujanja zmanjševanja razvojnih razlik med državami članicami Evropske unije, ki so zapisana v PES,
- dosežene stopnje gospodarske razvitosti Republike Slovenije,
- okvirnih ocen obveznosti Republike Slovenije do proračuna Evropske unije,
- obstoječe zgornje meje možnosti črpanja proračunskih sredstev Evropske unije.

Republika Slovenija si bo prizadevala, da se (v najkrajšem možnem času) na vseh področjih, kjer bo kot članica Evropske unije upravičena do finančne pomoči iz proračuna Evropske unije, v kar največji možni meri usposobi za črpanje teh sredstev. To si prizadeva tudi že v predpristopnem obdobju.

Izkušnje dosedanjih širitev Evropske unije dokazujejo, da nove članice Evropske unije praviloma potrebujejo določeno obdobje za prilagajanje in usposabljanje, preden se lahko v celoti vključijo v uresničevanje politik Evropske unije, ki so povezane s proračunskimi prihodki in odhodki. Da bi ne ogrozila svojega javno-finančnega ravnotežja, je realno pričakovati, da bo tudi Republika Slovenija potrebovala določen čas, preden bo sposobna v celoti prevzeti nove finančne obveznosti do proračuna Evropske unije na podlagi pravnega reda Evropske unije za področje 29. Za nekatere države članice so obstoječi Sporazumi o pridružitvi predvidevali manjši obsega vplačil (Portugalska Republika, Kraljevina Španija in Republika Grčija) za druge pa refundacije vplačanih sredstev (Republika Avstrija,

Kraljevina Švedska in Republika Finska).

Republika Slovenija je, poleg naštetega, zaskrbljena tudi zaradi faznega zamika črpanja sredstev Evropske unije. Obstoječa ureditev bi, ob polnem izpolnjevanju obveznosti Republike Slovenije do proračuna Evropske unije že takoj po pristopu, povzročila bistveno povečanje proračunskega deficita Republike Slovenije. Naraščanje proračunskega deficita in s tem povečanje javnega dolga, bi ogrozilo makroekonomsko stabilnost države in možnost izpolnjevanja maastrichtskih fiskalnih kriterijev. Republika Slovenija bi bila prisiljena sprejeti fiskalne ukrepe, ki bi bistveno posegli v izvajanje pomembnih programov Državnega proračuna. Republika Slovenija, po podrobni preučitvi procesov, ki so potekali v nekaterih članicah Evropske unije ob njihovem pristopu ocenjuje, da je bojazen upravičena in pričakuje, da bo v nadaljevanju procesa pogajanj s tehničnimi postopki črpanja sredstev podrobneje seznanjena.

327

Vprašanja povezana s prenehanjem veljavnosti Pogodbe o Skupnosti za premog in jeklo

Pogodba o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo poteče v letu 2002. Svet je nedavno podprl predloge Komisije, da se programi razvoja in raziskave na področju premoga in jekla obdržijo zaradi dokazanih pozitivnih učinkov. Za razliko od prejšnjega načina financiranja omenjenih programov bodo programi v prihodnje vključeni v splošni proračun Evropske unije.

Ker sodelovanje v omenjenih programih ni obvezno, države članice same potrdijo pristop k aktivnostim. Republika Slovenije si pridržuje pravico, da najkasneje do 31.12. 2002 zavzame svoje stališče do pristopa v omenjene programe.